ליצנים

מאת: קאבאלבסקי

רעיון: ילנה רינסקי

ערכו: אינה שובייב ונטלי רוזנצווייג

הקדמה:

הפעילות מזמינה להשתתפות מוזיקלית פעילה וחווייתית. ניתן לעבוד עם הפעילות במהלך לימוד נושא "פורים".

מטרות מוזיקליות:

התלמידים יכירו ויבחינו בהבדלים בין סולמות מז'וריים ומינוריים בשירים וביצירות מוזיקליות.

מטרות חוץ מוזיקליות:

התלמידים יכירו את דמות הליצן בפורים ויזהו רגשות מנוגדים (שמח ועצוב) באמצעותו .

התלמידים יפתחו את יכולות הקואורדינציה במיקוד על הידיים והבעות הפנים.

אוכלוסיית היעד – סוג, תפקוד וגיל:

תלמידים מוגבלים בשיתוק מוחין, בכיתות ג'-ד' בתפקוד גבוה- בינוני.

מערך שיעור:

קישור לביצוע של היצירה: https://www.youtube.com/watch?v=v_Y5JjT_R9I

קישור לתווי היצירה: https://musescore.com/user/31373656/scores/6114151

עזרי הוראה: תווי היצירה, דמויות של ליצן שמח ועצוב על מקל ארטיק (דוגמא מצורפת)

מקרן, אלבד,

במידה ועושים יצירה: צלחות חד-פעמיות וטושים בצבעים שונים לכל תלמיד.

דגשים לתנאים פיזיים:

הפעילות מיועדת לישיבה בחצי מעגל, אך החלק של היצירה יעשה בישיבה ליד שולחנות.

מהלך הפעילות:

1. התלמידים מקבלים דמויות של ליצנים על מקל: ליצן עם הבעה שמחה ושמו- מז'וריק וליצן עם הבעה עצובה ושמו- מינוריק.
   - נערכת שיחה קצרה: מי הוא הליצן השמח ומי העצוב.
   - התלמידים מציגים פרצופים שמחים או עצובים בהתאם לליצן שהמורה מציגה.
   - המורה מנגן/ת או שר/ה מנגינות שונות: פעם באווירה עצובה (בסולם מינור) , פעם באווירה שמחה (בסולם מז'ור) והתלמידים מזהים ומרימים את הליצן המתאים.

   המורה מנגן/ת או שר/ה שירי פורים "מחופשים" בסולמות שונים:

   - "ליצן קטן נחמד" מאת שרה לוי תנאי בסולם מינור.
   - "יום טוב לנו" מאת לוין קיפניס בסולם מז'ור.
   - "אני פורים" מאת נחום נרדי ולוין קיפניס בסולם מינור.

   התלמידים יזהו את שינוי הסולם לשירים שהאזינו להם וירימו את הליצן המתאים לסולם.

2. צפיה **והאזנה ראשונה** לסרטון "ליצנים" מאת ד.קאבאלבסקי: את הסרטון יש להראות במהירות הפעלה 0.75 - קישור
3. **האזנה שניה**: המורה מנגן/ת במהירות המתאימה ליכולותיהם של התלמידים (קישור לתווים) . והתלמידים מציגים עם הליצן השמח או העצוב בהתאם למה שראו בסרטון .
4. **האזנה שלישית**:

התלמידים מאזינים לביצוע נוסף של היצירה - קישור (בביצוע זה נוספו תופים והמנגינה נשמעת בקסילופון).

ממשיכים עם הליצנים: מה השתנה במנגינה?

תיאטרון: שני תלמידים יחזיקו חתיכת אלבד מול הכיתה. עוד תלמיד או שניים ירימו את הדמויות מעל האלבד בהתאם ליצירה הנשמעת (הסרטון הראשון במהירות הפעלה 0.75 - קישור).

המלצה לפיתוח:

- **יצירה**: כל תלמיד בונה לעצמו דמות דו-פרצופית על צלחת חד-פעמית: בצד אחד פרצוף שמח ובצד השני- פרצוף עצוב. מחוררים חור קטן בחלק העליון של הצלחת ומשחילים חוט כדי לתלות על הצוואר: כך יכול התלמיד להציג בפני חבריו את מצב הרוח שלו.
- אפשר לצלם/להסריט את התיאטרון עם הדמויות והמוזיקה ולצפות בו בכיתה, לשלוח למחנכת או להורים.

בהמשך אפשר להוסיף את רגש ה"כעס" ולחוד לתלמידים חידון עם משחק ה"מנגינה שהתחפשה" מאת עפרה ועידן יניב - קישור. התלמידים מאזינים ומציגים את הרגשות המתאימים בהבעות פנים בהתאם למנגינה.

תובנות ועקרונות עבודה:

- המגבלות של תלמידי שיתוק מוחין יכולות להקשות להחזיק את הדמויות בשתי ידיים. ניתן לבנות דמויות על מקל אחד משני צדדים או לתת לכל תלמיד ליצן אחד: שמח או עצוב.
- הפעילות מאפשרת שילוב של תחומים שונים של אמנות - מוזיקה, יצירה, תנועה, תיאטרון.